

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. II. Reliqui Doctores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

fuit dicto Authori ut prudenter procederet in dubij resolutione; ergo multo magis nobis, nisi supra sapientissimos sapere velimus.

§. II.

Reliqui Doctores.

SUMMARIUM.

Qui solo iudicio reflexo de quolibet certâ, etsi minori, probabilitate utuntur; M. Hozes, n. 180. Joan. Sanchez, n. 181. Illust. Malder, n. 182. Leander à SS. Sacram. n. 183. Aversa, n. 184. Thom. Hurtado, n. 185. Verricelli, n. 186. Diana, n. 187. Basilius Ponze, n. 188.

Alij DD. Ibid. & n. 189.

Egregium dictum Caietani in eos, qui propria opinioni tenaciter adhaerent, n. 190.

Docilitas ingenij laudatur à Scripturâ, à D. Augustino; eaque deseritur per doctrinam Probabilioristarum, n. 191. 192.

Errores ab Ecclesiâ damnati ne quidem sunt opiniones, multo minus probabiles, n. 139.

Quantum estimanda opinio aliena juxta S. August. & alios, n. 194.

N. 180. **M**agister Hozes, vir æquè Religiosus, ac doctus ex inclyto Carmelitarum Calceatorum Ordine in *Exposit. Damnat.* sæpe ad solam probabilitatem recurrit, & infert licitum sub eâ operari: ita pag. 40. n. 80. infert licitum Religiosis uti Bulla Cruciatæ in ordine ad absolutionem, eo quia hæc sententia est certo probabilis, immò miratur cum P. Fr. Andrea de Matre Dei Carmelitâ Discalceato, quod PP. Societ. eam vocent improbabilem.

N. 181. Joan. Salmantinâ in Academiâ celebri, plerumque in suis Selectis sibi nititur probabilitati, ut passim legere est.

N. 182. Illust. Malderus Antuerpiensis Episcopus, sapientiâ suâ satis notus, in 2. 2. tr. 5. Malder. cap. 3. dub. 6. & alibi frequenter suspendit iudicium directum, contentus solo reflexo de probabilitate.

N. 183. Leander à SS. Sacram. vir tanè doctissimus, tom. 2. de Sacram. tr. 6. disp. 13. qu. 13. probabilem vocat opinionem tuentem, quod voluntariè distractus satisfaciât præcepto recitandi: & tom. de Pœnit. disp. 8. qu. 20. quærens, an unum, an plura peccata sint, plures uno ictu occidere, ait: Affirmant communiter DD. sed æquè probabiliter respondeo negativè &c. & tom. 4. de Censuris tr. 1. disp. 3. qu. 51. ait probabilius esse, quod in hoc casu non sit duplex peccatum: & ibid. tr. 2. disp. 17. qu. 85. ait satis, probabile esse,

quod, absolute loquendo, possit Confessor ex vi Bullæ Cruciatæ absolvere Hæreticum occultum, & emendatum. Adverto tamen hanc opinionem non esse probabilem. Superfedeo ab alijs locis ubique enim spuram probabilitatem objectivam.

Aversa inter suos regimine, & inter ceteros N. doctrinâ satis notus, de Euchar. qu. 10. sect. 182. 4. quærens, an ex necessitate possit purus Aet. Laicus, vel etiam fœmina ministrare Eucharistiâ sibi, aut alteri in mortis articulo constituto, ait: Id etiam his temporibus in casu præcisè necessitatis censeri potest licitum: ecce non dicit, iudico, sed iudicari potest licitum: ergo dummodo adit motivum certò grave, cui iudicium directum niti potest, etsi hoc suspendatur, hæc talis ministratio: ergo ad licitè operandum satis est probabilitas objectiva, sine formali. Ita sæpe alibi de Pœnitentiâ, Baptismo, nec non in quæstionibus speculativis.

Thomas Hurt. ut plurimum iudicio de N. objectivâ probabilitate utitur: ita tom. 2. tr. 182. 8. cap. 1. ref. 9. n. 175. & 198. quærens, an Th. gabellæ iustæ solvi in conscientia debeant, si hæc ab exactoribus non exigantur, resolvit reflexè per probabilitatem, non per veritatem; ait enim valde probabile esse sententiam hoc asserentem: & ibid. tr. 12. cap. 1. n. 152. ait, valde probabile esse, quod hæresis occulta sit casus Episcopalis: & tom. 1. tr. 5. resol. 17. asserit valde probabile, quod Episcopi vigore Tridentini absolvere possint Hæreticos occultos. At quid plura ex docto Authore, cum ubique probabilitati nitatur?

Verricelli, vir verè doctissimus, jurem. N. rito à Bordonò appellatus cap. 6. in Propag. 186. nac. n. 16. ut plurimum ad probabilitatem Verricelli objectivam accurrit, ut oculis ipsis manifestum est; inter alia hæc habet tr. 2. qu. 10. quod si intellectus ferre deberet iudicium inter res probabiles, non necessario iudicaret simpliciter verum, quod est probabilius (ecce, quàm aperte opponatur Modernis Probabilioristis, tum iudiciis simpliciter verum, quod est probabilius, tum obligantibus ad iudicium directum de veritate opinionis probabilioris) sed utrumque altereretur verum plus, & minus, quatenus probabilior magis accedere videtur ad objectivam veritatem rei, quàm minus probabilis; adhuc tamen utraque involvit veritatem moralem, secundum magis, & minus, ut ait Bordonus cap. 5. n. 28. & cap. 6. n. 21.

Diana celeberrimus in re morali, vix ali. N. quid directè resolvit, sed ferè semper utitur iudicio reflexo: ita part. 4. tr. 3. resol. 20. Diana probabi-

probabilem asserit opinionem de dubio circa culpam juridicam: & *part. 10. tr. 11. resol. 34.* probabilem censet opinionem Leandri, & aliorum, quod opinio probabilis circa requisita ad indulgentiam faciat, ut quis eam lucretur, etsi non ponat ea, quæ requiruntur: & *part. 11. tr. 5. resol. 3.* dicit se in praxi secutum esse opinionem oppositam tamquam probabilem, etsi ei adversam vocet probabiliorem.

N. Demum Basilius Ponze de Matrim. *Ca. 188.* ram. in Theologia, Verde in Anacephalotico, Barthol. à S. Fausto de Jubileo, Anton. à Spiritu S. in Directorio, Trullenc. in Bullam Cruciatæ, & in Præcepta, Duardus in Bullam Cœnæ, alijque suis operibus, Portel de Privilegijs, Garcia de Beneficijs, Lezana in pluribus Tomis, Lumbier in materijs tum practicis, tum speculativis, Delbene de Immunitate, alijque suis Lucubrationibus, Bonacina in omni materiâ morali; & quotquot Academia, vel Parisiensis, vel Salmanticensis, vel Lovaniensis, vel Complutensis, vel Mediolanensis, vel Bononiensis, vel Romana, Doctores educavit, ferè omnes unâ voce, & uno calamo, plerumque ad solam certam probabilitatem, aut probabilitatem objectivam, suspento omni prorsus judicio directo, in dubiorum, si ve Scholasticorum, si ve Moralium resolutione recurrunt.

N. Quin perecurrant Antiqui, nempe Hugo de S. Vict. Richard. de S. Vict. Thom. de Argentina, Egidius Colum. Gregor. de S. V. ct. Arimino, clarissimi Familie Augustinianæ Scriptores; necnon legantur Henricus Sylvius, & inter Modernos Elias à S. Cassiano; immò ex Ecclesiasticis secularibus M. Petr. Lombardus, vulgo dictus Magister Sententiarum, Henricus Gandavenis, Guilelmus Altisiodorensis, Gabriel Biel, Joan. Maior, Alphonsus Curiel, & alij, qui ubique ut sapientia, & prudentia portenta habiti sunt; hi omnes crebrò tum in speculationibus, tum in moralium dubiorum resolutione ad solam probabilitatem objectivam confugiunt. Quibus autem satis non sunt Doctores à me citati, nec satis erunt citandi.

N. Nunc mihi ad duos, vel tres Probabilioristas non tantum inter se, sed quilibet sibi ipsi, discordes, sermo sit. Rogo, an scandalosum sit eo modo dubia moralia, aut speculativa resolvere, quo plerique Thomistæ, plerique Scotistæ, plerique Theologi. Negabunt utique: si igitur hoc jure merito negant, cur nostram doctrinam tamquam recentem Novitatis nomine inficiunt, nec non scandali culpâ contaminant? Sanè mihi sem-

per maximè arrisit prudens Em. Caietani dictum in Summâ v. *Opinio*, ubi habet: *Opinio tripliciter est illicita. Primò ex eo, quod voluntaria. Secundo, ex non relatione ad suam regulam. Tertiò, ex modo, dum nimis firmiter adheretur opinioni, & asseritur ut certum, & indubitatum, quod tamen est intra latitudinem opinabilium; & hinc sæpe erratur ex nimio affectu ad nostram, & minore quam opus fuerat examine, resolutione, ac judicio, dum probabilia accipiuntur ut demonstrata. Hac Caietanus.*

In cujus verbis habent, quod discant aliqui Probabilioristæ Neoterici, qui cuique sibi probabiliori adherent per judicium absolutum, firmum, & fixum, immò ita adherendum esse, & quidem firmiter, expressè docent. Nihil autem habent, quod discant Doctores à me ex omni Scholâ, & Universitate citati, qui ne in judicio directo subjectivè probabiliori, aut probabili errent; non tantum non adherent illi firmiter, sed illud suspendunt, & sæpissimè convolant, & appellant ad solam certam veritatis opinionis probabilis, aut probabilioris, objectivam probabilitatem, aut probabilitatem; immò quoties directè assentiuntur propriæ opinioni, si ve ut probabili, si ve ut probabiliori, attamen non ita firmiter adherent, ut judicent illam esse absolutè, & simpliciter veram; nec de eorum numero sunt, ut alienam non putent sibi probabilem, quoties propria est sibi probabilior, quin maturissimè procedunt, non ita affectu propriæ opinioni, ut simul non sint plaufores alienæ.

Hinc ingeniorum apex S. Augustinus *lib. N. 4. de Baptismo*, volens pro merito laudare D. Cyprianum, hoc unice dixit, cum non tantum *doctum*, sed *docilem* fuisse, explicando id ipsum, quod Apostolus in laude Episcopii, cujus prerogativas designat, scribit ad Titum, ut non tantum scienter doceat, sed patienter discat: quod ipsum laudat S. Joan. *cap. 6.* dum ait: *Est scriptum in Prophetis, omnes erunt docibiles*; quibus verbis significatur gratia, quâ homines post Evangelium facilius legem Dei scituri, & ei obediri sunt. Rogo autem, quid discere possint ab alijs quantumcumque sapientissimis, illi, qui omnem eorum opinionem oppositam propriæ, non tantum falsam, sed apud se non probabilem judicant.

Rursus rogo, an inter oppositam opinionem, & errorem, immò hæresim, (nam in materiâ etiam Fidei circa incertò revelata dantur opiniones) aliquid intersit discrimen. Hoc novi, quod S. Thom. *3. p. qu. 2. art. 6.*

tres

tres sententias referens dicat: Prima opinio, & tertia non sunt dicendæ opiniones, sed hæreses in Conciliis ab Ecclesiâ damnatæ. Ecce S.D. opinionem ab hæresi distinguit; quod & nos docuimus dicendo, damnatos ab Ecclesiâ Hæreticorum errores, non tantum non esse opiniones probabiles, sed ne quidem esse opiniones, sed hæreses. Si autem omnis aliena in materiâ Fidei inter Catholicos incertâ est semper error, immo ita est falsa, ut non sit probabilis illi, cui opposita propria est probabilior, ut aliqui Neoterici Probabilioritæ docent, (quod tamen esse evidenter falsum fatetur vel ipse Fogarinus

Fogar.

certitudinista) eo ipso sequitur, quod cum ille error sit in materiâ Fidei, erit hæresis respectu illius, cui opposita propria est probabilior. Hoc autem non tantum est contra S.Thom. quin omnem sapientiam Catholicam, & Christianam: ergo aliena est etiam probabilis illi, cui opposita propria est probabilior: ergo potest quis licitè sub certo de objectivâ probabilitate opinionis alienæ iudicio operari, suspensio saltem iudicio di-

recto subjective probabiliori de veritate propriæ.

Plura de existimatione, quàm de opinio. Ne alienâ habere debemus, dabit M. Sylve. 101. fter in Sum. v. Contentio, & M. Ponus in Min. Armil. v. Magistri, & Guimen pag. 402. mihi fatis est S. Augustini exemplum, de quo P. Vasqu. i. p. disp. 89. cap. 4. dixit: Vnus pro P. Vas. multis mihi semper erit Augustinus; nam in materiâ de Gratiâ non aliter, quàm Sol inter minora Sydera, inter ceteros Ecclesiæ PP. fulget Augustinus, ait P. Vasqu. cap. 1. Igitur S. Aug. de se loquens lib. de Dona Persever. cap. 22. scribit: Neminem velim sic amplecti omnia mea, ut me sequatur, nisi in iis, in quibus me non errare perspexerit; nam præterea nunc facio libros, in quibus Opuscula mea retractanda suscepit, ut nec me ipsum in omnibus me secutum fuisse demonstrem. Ecce quâ moderatione de se loquatur, approbans licitum sequi tam suam, quàm oppositam opinionem, nisi perspexerit aliquis, id est, clarè noverit, eam esse errorem.

DISPUTATIO XXIII.

Solidissimæ rationes pro solius iudicij reflexi certi de objectivâ prædictâ probabilitate veritatis opinionis sufficientiâ.

SECTIO I.

Prima ratio ex perfectissimo Mariane mentis, & voluntatis intelligendi, & operandi modo.

§. I.

Deipara exemplum in incertis.

SUMMARIUM.

*Admirabilis doctrina P. Suar. n. 1.
Ex summâ Deiparæ prudentiâ infert P. Suar. Deiparam numquam definitè de re incertâ iudicasse, n. 2.
Infert Deiparam ad solum iudicium reflexum tunc appellasse, n. 3.
Et quidem ad solum reflexum de probabilitate, num. 4.
Longè prudentius est ad solum reflexum appellare, quàm ad directum, n. 5.
Solum iudicium de objectivâ probabilitate satis est juxta P. Suar. ad prudenter operandum, num. 6.
Implicat lex obligans in incertis ad iudicium directum, ib.*

Trahit P. Suar. exemplum Beatorum, qui solo reflexo contenti sunt, n. 7.

Lex obligans ad iudicium directum est contra prudentissimum Deipara, & Beatorum modum, n. 8.

Ex dictâ doctrinâ formo insolubile argumenti. 9. Immunitas intellectus Mariani ab omni errore salvari non potest, nisi suspensio iudicio directo de veritate, & concepto solo reflexo de probabilitate, ib.

Omne iudicium, etsi moraliter certum, esse potest materialiter falsum, n. 10.

Ex eo quod Deipara numquam erravit, non infertur, quod omnia sciverit, n. 11. 12. 13. Revelationes fictitiæ non sunt admittendæ, ib. & n. 14.

Deipara à solo iudicio reflexo, suspensio omni directo, regulata fuit immediate ad honestissimas operationes, n. 15.

Perfectissimus operatur, qui nititur soli reflexo de probabilitate, quàm qui vel soli directo moraliter certo de veritate; vel huic simul cum iudicio reflexo de objectivâ certitudine certatus, n. 16. & 17.

Nov